

Any XIII

Barcelona 13 de Septiembre de 1900

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Té tal gracia l' Assumpció
 en ventarse ¡la dolenta!
 que cada cop qu' ella 's venta
 'ls agafa á molts caló.

Copia fot. de A. Esplugas

¿Coincidencia ó plagi?

Fá pocas setmanas nos ocupavam en aquestas columnas, d' una fulla que fou repartida en lo Teatro Eldorado d' aquesta ciutat y en la que 's posava en quarentena la originalitat del drama «Terra baixa,» atribuhintse l' origen del mateix á una novela francesa.

Nosaltres, no trobant ben probat lo plagi, manifestarem los nostres duptes y oferirem lo nostre periódich al autor de la esmentada fulla, Sr. Alvarez Mundet, per si tenia á bé fer un treball comparatiu del drama y la novela en qüestió, de manera que la usurpació intelectual quedés clara y manifesta.

Pero, á pesar de nostra bona intenció, no hem rebut cap dato que vingués á reforsar las lleugeras apreciaciones de la fulla citada.

Y vetaqui, que mentres estavam pensant en lo difícil qu' es poguer sentar de pla, qu' un' obra es copia d' un' altra, per las coincidencias en que pot trobarse quansevol escriptor, quan tant y tant s' ha escrit en tots los géneros, arrivá á las nostras mans un número del important butlletí de la Biblioteca—Museu—Balaguer, en lo que en un article titulat «Por una noche de amor» se fan comparacions entre dugas obras que sumeixen al lector en un mar de duptes.

Sembla que en dit Museu 's custodia un llibre mal presentat, lo qual fou imprés á Bircelon á casa del editor Clusellas en l' any 1847.

En lo mateix Museu 's guarda un altre llibre, que pe 'l contrari atrau desseguida per sa bonica presentació, sos magnífichs caràcters tipogràfichs y la perfecció de sas ilustracions.

Lo primer se titula «*Un drama desconocido*» y l' altre «*Pour une nuit d' amour*».

Los tituls, com se veu, no tenen cap semblansa; pero en cambi l' argument d' abdos obras son parecuts com dos gotis d' aygua.

De la primera n' es autor un jove tan desconegut com lo drama dessarrollat en son llibre, y de l' altra, l' insigne novelista francés, D. Emili Zola.

Un drama desconocido fou, com ja hem dit, imprés en l' any 1847; «*Pour une nuit d' amour*» ho sigué á Paris, en l' any 1897. De manera que si existeix una marcada semblansa entre 'ls arguments de las obras citadas y existeix plagi, l' obra francesa es la que ha de quedar en pi jor lloch.

Doném un cop d' ull a's dos arguments:
En lo llibre espanyol se desarrolla l' acció a principis d' aquet sigle á Saragossa. Un oficialet anomenat Felipe de Mendoza, se veu, com per encantament, envolt en una singular aventura. Passant un dia prop d' un convent veu á una monja hermosissima darrera d' una reixa y s' enamora—que Deu 'l perdona—de tan guapa esposa del Senyor, L' obra es romántica, y tot succeheix y s' executa ab una facilitat pasmosa.

La monja li posa bona cara y acaba per donar una cita al simpátich oficialet.

La cita, sent amorosa, inutil es consignar qu' es á la nit, una nit misteriosa; es indispensable.

La monja obra la porta del hort al enamorat galan, y després d' haver recorregut la nocturna parella, una infinitat de corredors y escalas, arriva á la celda de la hermosissima monja.

Alli s' improvisa un xeflis ab vi ranci y dolsos, y quan l' oficialet se disposa á anyadir una nova conquista á sa llista d' afortunat galantejador, li diu la monja que será seva, si li jura cumplir sa voluntat.

Devant d' una monja que valgui la pena ¿qui es que no jura? L' oficialet fa dos quartos del mateix.

¡Y ara vé la part negra! La monja descorre las cortinas d' una obscura arcoba y li ensenya 'l cadavre d' un home depositat sota 'l llit. Un altre galantejador, segons sembla. La qüestió está en *carregar ab lo mort*, y anarlo á tirar al Ebro. Si l' oficial s' encarrega de tan delicada missió, la monja l' esperarà á la celda ab los brassos oberts.

L' oficialet s' hi havé, y ab lo difunt á sobre, camina—camina, fins que á certa distancia del convent, sucumbeix al pes de sa càrrega, y ell y 'l mort, van de bigotis per terra.

Y aixi acaba la novela.

L' acció de «*Pour une nuit d' amour*» d' en Zola, es á Fransa, prop d' un riu que l' autor designa ab lo nom de *Chanteclair*.

Alli hi ha una casa misteriosa y solitaria, ab apariencias de convent.

Un dia, sembla entrar l' alegria en aquella casa. Ha arribat del coi-legi, terminats sos estudis, Teresa de Marsanne, filla dels vells y retrets propietaris d' aquella llar.

Un jove violinista anomenat Juliá, passa prop de la casa, veu á la noya, qu' es molt maca y s' enamora.

En la novela francesa 'ls amors van á pas de tortuga. Lo violinista, fent l' os y serenatas de violi, passa un bon feix de dias.

La noya, seria que seria, fins que un dia, —cosa assombrosa— fa una senya al rendit galan. En Juliá, com es natural, pert l' oremus.

Després lo mateix, exactament, qu' en la novela espanyola: Vi ranci, dolsos, un cadavre sota 'l llit de la Teresa, y en Juliá carregant ab lo mort.

Y luego 'l galan, que mort al pes del difunt y per la acció del veneno que hi havia barrejat ab lo vi ranci.

¿Qué tal?

¿Es aixó plagi ó coincidencia?

Los nostres llegidors ho apreciarán.

No hi ha dupte que la novela francesa está escrita per un mestre, presentant bellesas de forma y que l' obra espanyola, revela la inexperiencia de son autor; pero cal dir, com consigna molt acertadament l' autor del article de referencia: Hi ha plagi hi ha robo, en la substancia que l' abella xucla de la flor pera convertiria en mel? ¿S' ha de matar al robot pera honor y gloria del que roba? Siga lo que 's vulga: Aplaudim y glorifiquem al matador (en Zolá); pero ¡ay! no olvidem al mort (l' autor d' *Un drama desconocido*.)

Súplica al Sr. Estany

HOME ¡per Deu! senyó Estany
perque no s' en vá á la Xina
y allí fá sabé als xinitos
que te boná á la familia?
Potser algun d' ells s' apiadi
d' aquet infelis *versista*
y 'n fassi al punt de vosté
unas quantas mandonguillas.
¿Que perque li vull tant mal?
Francament, jo no ho voldria
pero vosté 'n te la culpa
que li tingui tanta *inquina*.
Com ja sab, y si no ho sab
mes ben dit si no ho sabia
ara li faig saber, jo
tinch dos fills y dugas fillas
que per culpa de vosté,
pot ben creure, m' arruinan.
¿Si m' he tornat boig? ¡Naranjos!
mes apropiat ¡Mandarinas!
Vosté, perque aixi li plau
te una gran litografia
ahont edita LA TOMASA,
y fá targetas molt finas,
cromos, cartells y programas

y altres mil travalls, ab tintas
de tots gustos y colors.
¡Quants cops jo l' hi malehida
la botiga de vosté!
Va de sério; no s' en ríga.
Lo noy gran que fa xaradas,
trenca-closcas, sinonimias
y altrás passa-temps d' aquets,
la setmana que publican
alguna *ignocencia* seva
se gasta pesseta y mitja
per comp ar QUINZE TOMASAS,
QUINZE ¿que li sembla! diga
Lo petit, setmanalment
dos ne compra, las estripa
y las pega al menjador
al... d' *alló*, la galeria
y 'l quarto de la criada;
tot lo pis nos empastifa
ab láminas de colors.
La noya gran, la pubilla,
cada mes se fa targetas
d' aquellas que he dit tan finas
Y lo mes nano no passa
per davant de sa botiga

que no eridi — Ay *papí*
jo vull cromos, mira mira
aquets encara no 'ls tinch,
aquets tampoch — ¡Reeristina!
allí 'm vuyda las butxacas
y 's passa tot lo sant dia
retallant, pegant cromets
y comprantse cartulinas
per fer cent *mesas revueltas*
que á mi 'm *revolan* las tripas.
Comprén ara perque vull
que s' en vagí cap á Xina?
¿Que ho aguanta ia vosté?
Si jo tingués moltas fncas
del mal lo menos, pero ¿ara?
ereguim que la meva ruina
está aprop si no procura
tancá prompte la botiga.
Y si no li don la gana,
senyó Estany fora pamplinas
quan lo trobí pe 'l ca'ré
.....
no li donaré 'l bon dia.

JOSEPH M.ª BERNIS.

AVIS IMPORTANT

A todas las Empresas periodísticas, Centres de Suscripciones, Librerías y Magatzems de Quincalla, etc etc:

Si desitjan á Torelló un corresponsal actiu, honrat, diligent y bon pagador, 'ls recomaném á Miquel Vilardell, sítuat en la plassa de S. Fortiá n.º 6, ab seguritat que quedarán *ben servits*.

AVIS INTERESSANT

Nostre Administrador cedirá en bonas condicions un crédito pendent ab un ex-corresponsal d' un poble de la comarca de Vich de 148'80 ptas.

A espavilarse, que es una *ganga*.

NOTA GEOGRAFICA

S. Quirse, Centellas y TORELLÓ, perteneixen á la comarca de Vich.

Acudits

En un jutjat

— Se l' acusa de haver robat.

— Es cert; pero sigüè per pagar los llogués de la casa.

— Aixó no es cap rahó.

— No ho será per V. pero que ho preguntin al propietari.

*
*
*

En la escola.

— Ascolta Pepito: ¿Sabs tu qu' es una bona acció?

— Es la que milló es cotisa.

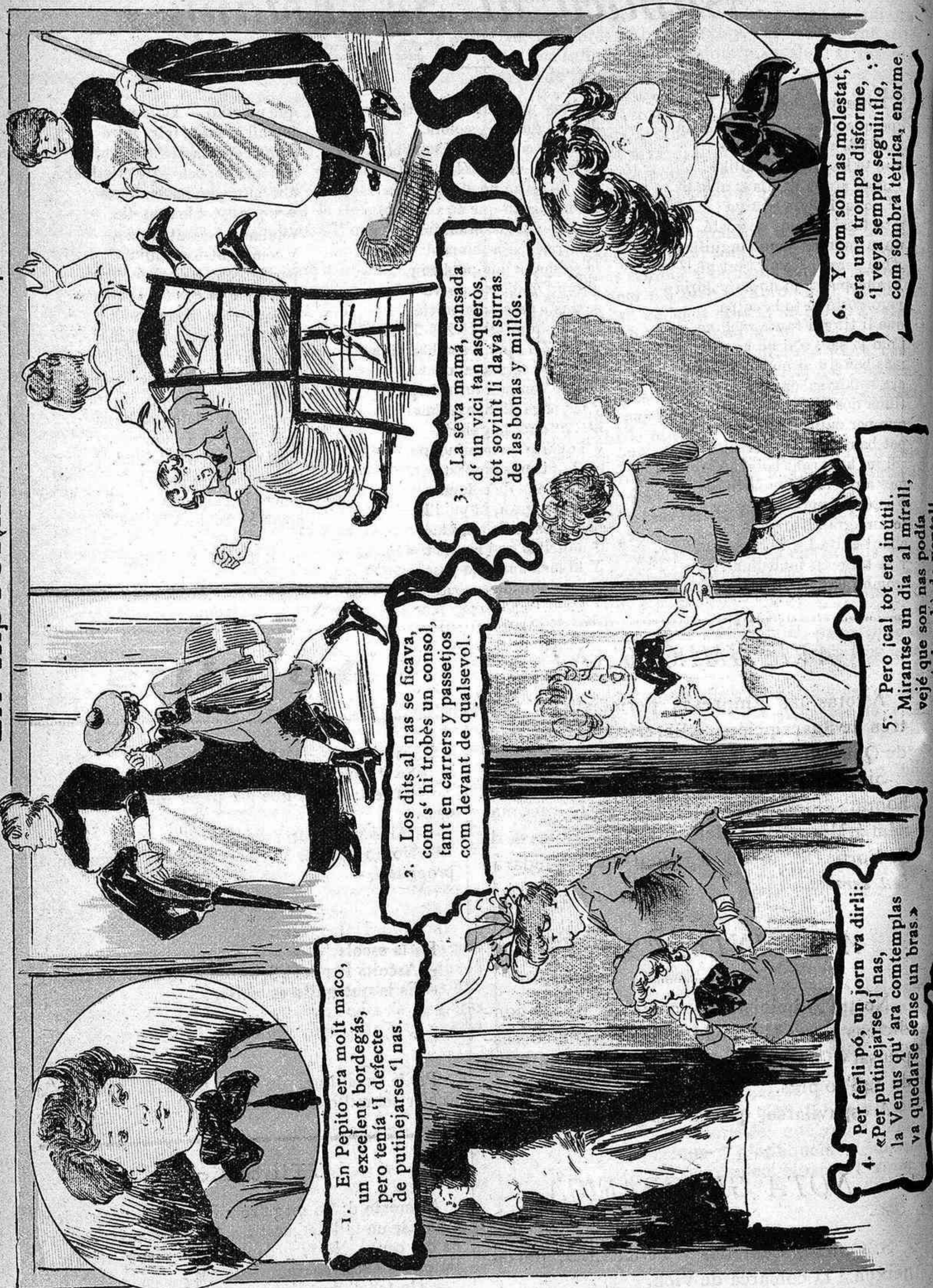
*
*
*

Perfe una lliura de mel, necessita una abella xuclar set millons cincentas mil flors.

Histórica

Al mosso d' un magatzem l' enviá un dependent á buscar un tall de bacallá á la *jardinera* á la taberna del cantó. No recordantse de la mena del bacallá que li encarregaren, demaná:

— Un tall de bacallá al tranvía d' estiu.

1. En Pepito era molt maco, un excelent bordegàs, pero tenia 'l defecte de putinejarse 'l nas.

2. Los dits al nas se ficava, com s' hi trobès un consoi, tant en carrers y passejijos com devant de qualsevol.

3. La seva mamá, cansada d' un vici tan asqueròs, tot sovint li dava surras de las bonas y millòs.

4. Per ferli pó, un jorn va dirli: «Per putinejarse 'l nas, la Venus qu' ara contemplas va quedar-se sense un bras.»

5. Pero joal tot era inútil. Mirantse un dia al mirall, vejé que son nas podia servir ben bé de ventall.

6. Y com son nas molestat, era una trompa disforme, 'l veyá sempre seguintlo, com sombra tètrica, enorme.

7. Si algun cop al Parch anava ab son nas espatarrant, los noys llonguèts li oferian pensant qu' era l' elefant.

9. La operació practicada per un *nassolech* famós, va torná a quedá en Pepito

8. Cridat consell de familia, unánime votació va decidir que la *trompa* sufrís una operació.

10. Y ara, ensenyant á sa prole, la *trompa* qu' ell va tenir, los diu, que si 'l nas se tocan

Curiositats

Barcelona important

En aquesta ciutat en lo sigle XIII acudían las principals potencias extrangeras, pera provehirse del material de guerra, propi de la época, com eran laa bellestas y las sagetas.

A Barcelona 's fundá per Jaume I, Sant Pere de Nolasch y Sant Ramón de Penyafort, en l' any 1218, la real ordre militar y religiosa de la Verge de la Mercé, pera la redempció de captius, que fou la primera en Europa.

En 1257 tenia Barcelona ab tot son vigor lo funcionament de las Corporacions gremials, y á aquestas corporacions 's degué l' esplendor que prengueren las arts y oficis.

En 1285 va publicarse en aquesta població lo primer llibre sobre lleys maritimas titulat del *Consell de Mar*. sent tanta sa importancia, que fou copiat tot seguit per nacions extrangeras.

1331—Barcelona es una de las primeras ciutats d' Europa en construir barcos de gran port, hasta 'l punt, de que en dit temps n' hi havia que carregavan 3000 botas ó siguin 1500 toneladas.

Aquí va establirse en 1401 la primera *Taula de Cambis*, institució que fou desconeguda en lo resto d' Europa hasta 'l sigle XVII.

Aquí s' establiren també en 1435, avants que en totas las nacions europeas los *Segurs maritims*.

Igualment fou establerta aquí, en 1468, avants qu' en lo resto d' Espanya, la impremta.

Aixis mateix fou Barcelona la primera ciutat d' Espanya, en que 's fongueren canons de guerra, de gros calibre.

1593—Se coloca á Barcelona lo primer relotje de torre, conegut allavors per la *Seny de las horas*. Las restants poblacions d' Espanya encara tardaren molts anys en gosar de tal benefici.

En 1680 va fundarse en la ciutat comtal la primera *Academia de Bonas lletres* d' Espanya, ab lo titol d' *Academia dels desconfiats*.

Barcelona fou la primera població espanyola en que 's cantaren óperas italianas, sent cantada la primera en la sala de Llotja en obsequi al Arxiduch Carles d' Austria, (Any 1709.)

També aquí va crearse en 1764, la primera *Academia* d' Espanya dedicada al foment de las *Ciencias* naturals y de las arts.

En 1818 lo primer cotxe-diligencia d' Espanya comensá á viatjar de Barcelona á Reus.

1826—Barcelona es la primera ciutat espanyola en que s' introduheix la iluminació pe 'l gas.

En 1828 la Junta de Comers de Barcelona creá y subvencioná una cátedra d' arquitectura naval, primera en Espanya.

1832—Comensa á funcionar en aquesta ciutat la primera fundició de ferro espanyola.

1833—Aquí, avants que 'n lo resto d' Espanya, s' emplea 'l vapor com a forsa motriu.

1835—Barcelona es la primera població de la Peninsula en que s' estableix una cátedra de zoologia y un muséu d' antigüetats.

Lo primé barco de vapor d' Espanya fou construit

á Barcelona, l' any 1836, tenint 50 caballs de forsa y un arqueig de 150 toneladas.

1838—Es Barcelona la primera població espanyola en crear un conservatori de música, cant y declamació, coneixentse també en ella en l' any següent la fotografia.

La primera cátedra espanyola de *dibuix lineal*, fou creada en aquesta ciutat en l' any 1840.

1877—Es inaugurat lo *Teatro del Liceo*, lo mes gran de la Península, y quasi d' Europa.

1848—Lo catalá Joseph Roura, inventa la pólvora blanca. En lo mateix any, va inaugurarse lo primer ferro-carril espanyol, de Barcelona á Mataró. Aixís mateix fou fundat durant l' esmentat any, un *Institut Industrial*, y al cap de tres anys l' *Institut Catalá de Sant Isidro*.

1860—Lo celebrat musich-poeta Clavé, logra donar notable desarrollo á las societats corals.

1881—Es Barcelona la que adopta primer que las restants poblacions espanyolas, la iluminació eléctrica.

1888—Barcelona celebra la primera Exposició Universal d' Espanya. Aquí concorregueren 69 barcos de guerra de 10 nacions diferentas, aconteixement que no s' havia vist may en lloch del mon.

(Extret de la *Geografia de Catalunya*, per Francisco Flós y Calcat.)

**

Se donan cassos d' una compassió extremada.

Se cita 'l cas d' un sibarita, que veyent treballar á sos jardiners en una feyna penosa va sentirse de tal manera comogut y afectat, que va prohibirlos que travallessin may més en sa presencia.

**

La vista d' un desgraciat = diu un célebre filosph — causa en la major part dels homes lo mateix efecte que 'l cap de Medusa; á son aspecte 'ls cors se transforman en pedras.

**

Han existit pobles tan atrassats, qu' ignoravan l' us de la paraula. Diodoro de Sicilia atribuheix aqueixa ignorancia als *Ictiófagos*, que, segons ell, se valian sols d' alguns gestos, pera comunicarse sas ideas.

Garcilaso de la Vega ha fet també menció d' algunas poblacions vehinas al imperi dels Incas del Perú, que s' entenian sols per medi de gestos.

**

L' home just, viu, sempre tranquil y sossegat, l' injust, pe 'l contrari, está á tot 'hora rodejat de temors é inquietuts.

**

«No hi ha hagut may en lo mon, dos opinions enterament conformes, com no hi hagut iguals dos pels, ni dos grans. La qualitat mes universal es la diversitat.

**

Los homes tenen generalment prou religió pera aburrirse; pero pocas vegadas la precisa pera estimarse 'ls uns als altres.

**

Se acabò el carbon....

Ja s' ha acabat lo passeig
maritim de nostra Cort
pe 'l procelós mar del Nort
sense pescar ni un mareig!

¡Ja en Silvela fa desar
lo vestit de gran efecte
que li dava aquell aspecte
de terrible llop de mar!

Ja 'ls archs de triomf y 'ls cohets
y las llums y las traineras,
y las festas bullangueras,
las recepcions y 'ls banquets,

Han passat per no torná
y s' han fos en negre olvit...

¡Tot lo del món es petit
mesquí, transitori y val!

L' únich que d' alló perdura,
son los milers de *manxegos*
que 'ls ajuntaments gallegos
han llessat á la ventura.

Y l' únich que 'l temps no esborra
es lo deute colossal
qu' als pobles del litoral
haurán llessat á la sorra.

Algo també haurá quedat
del viatge qu' ha fet la Cort,
ab l' agradable recort
de las festas que s' han dat.

Bombas é iluminacions,
un pet de pedras primeras,
grans professons de traineras
concursos y recepcions.

Més, la nota mes grandiosa,
la nota piramidal,
l' ha dat lo poder naval

d' aquesta nació ditzosa.

Allá en lo port del Ferrol,
esperava l' arribada
de nostra flota migrada
tot un extranger estol.

Fransa, Alemania, Inglaterra,
tenian barcos allí
y fins Portugal vehí
hi enviá una nau de guerra.

Mes, no una nau de *quincalla*
ó una *carrossa* indecent,
sino un barco ben potent
y apte per entrá en batalla.

Está clár, los extrangers
qu' ancláren allí al Ferrol
pensavan apéndrehi molt
ab los nostres mariners.

Y sabent que 'ls comandava
un almirant... *floreni*
'ls esperavan allí
cayentlos un pam de baba

—Ara veurém, deyan ells,
eixa marina famosa
que de tanta fama gosa
per sos homens y vaixells....

¡Ara veurém eixas naus
que son l' assombro del món...
si be de 'ls temps de Colón
no han tornat á fer las paus!

Ara veurem si es possible
que se la campin encare,
los fills d' aquella g an mare
que 's nomena la *Invencible*.

Y en efecte, en l' horitso
un punt negre aparegué

voltat arreu d' un mosqué
de barcos de carreró.

Y á poch, á dins la badia
del Ferrol, ab l' estampit
de 'ls canóns ferm y seguit,
lo *Giraldá* apareixia.

Y al seu costat, caminant,
un núvol de embarcacions
aixordavan ab sos tróns
y ab son burgit incessant.

Als extrangers papanatas
tot se 'ls tornava guaytar
ab ulleras y buscar
grans navilis y fragatas,

Y un ¡ah! de desilusió
va escaparse de sos pits
al veure barcos petits
sens pessas ni protecció.

Y es fama qu' al fé 'l traslado
al seu govern respectiu
cada comandant li diu;

—*Señores*, se 'ns han *rifado*.
La Cort real espanyola
no viatja en cap creuher,
ni sols ab un torpeder

¡ab un trist *yaich* s' aconsola!
Y 'ns han armat tal enredo
al fernos tant hóbejar,
qu' aixó, no es viatge per mar...
¡Aixó es un *quiero* y no *puedo*!

M. RIUSECH

EPIGRAMAS

Habent observat un noy
que las donas que 's casavan
poch á poquet s' abultavan,
preguntvaa al senyó Eloy:
—¿Qué s' ha casat en Canut?
—¿Qué patollas? ¡poca pena!
—Com que té un bulto á l' esquena
—Home, es clá; si es geperut.

M. B. T.

Disputantse ab la Pauleta,
casi per cosas de res,
l' Anton sense mes ni mes
li digué un dia:—¡Trompeta!
Y ella qu' es noya de pit
y 'l nom «Trompeta» li pica,
diu:—¡Las probas! y ell replica:
—Se que 't toca 'l teu marit.

A. F.

¡El «Diari de Catalunya» ab la retirada dels inglesos!

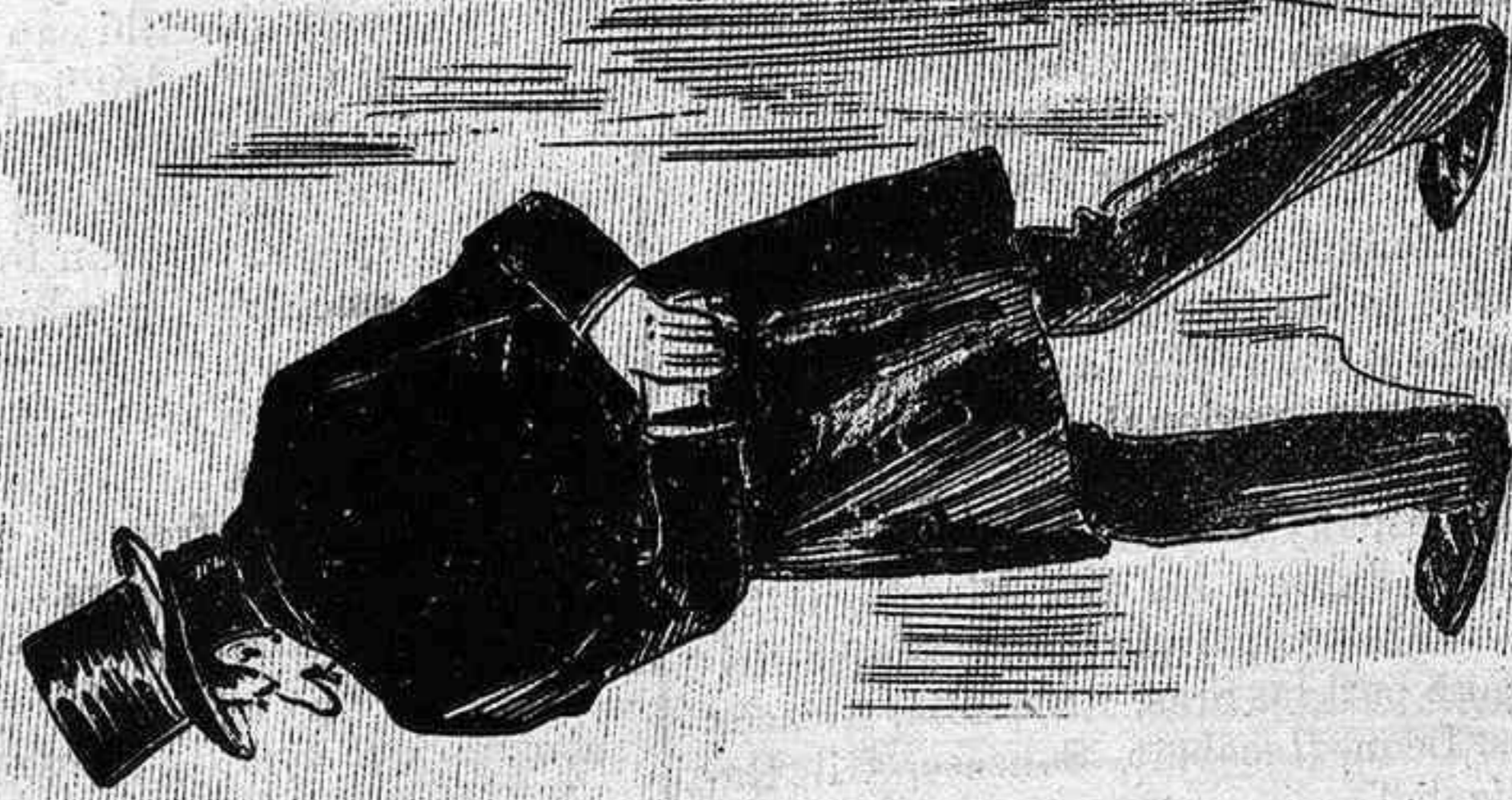
¡La Putblasidat, ab la victoria dels inglesos!

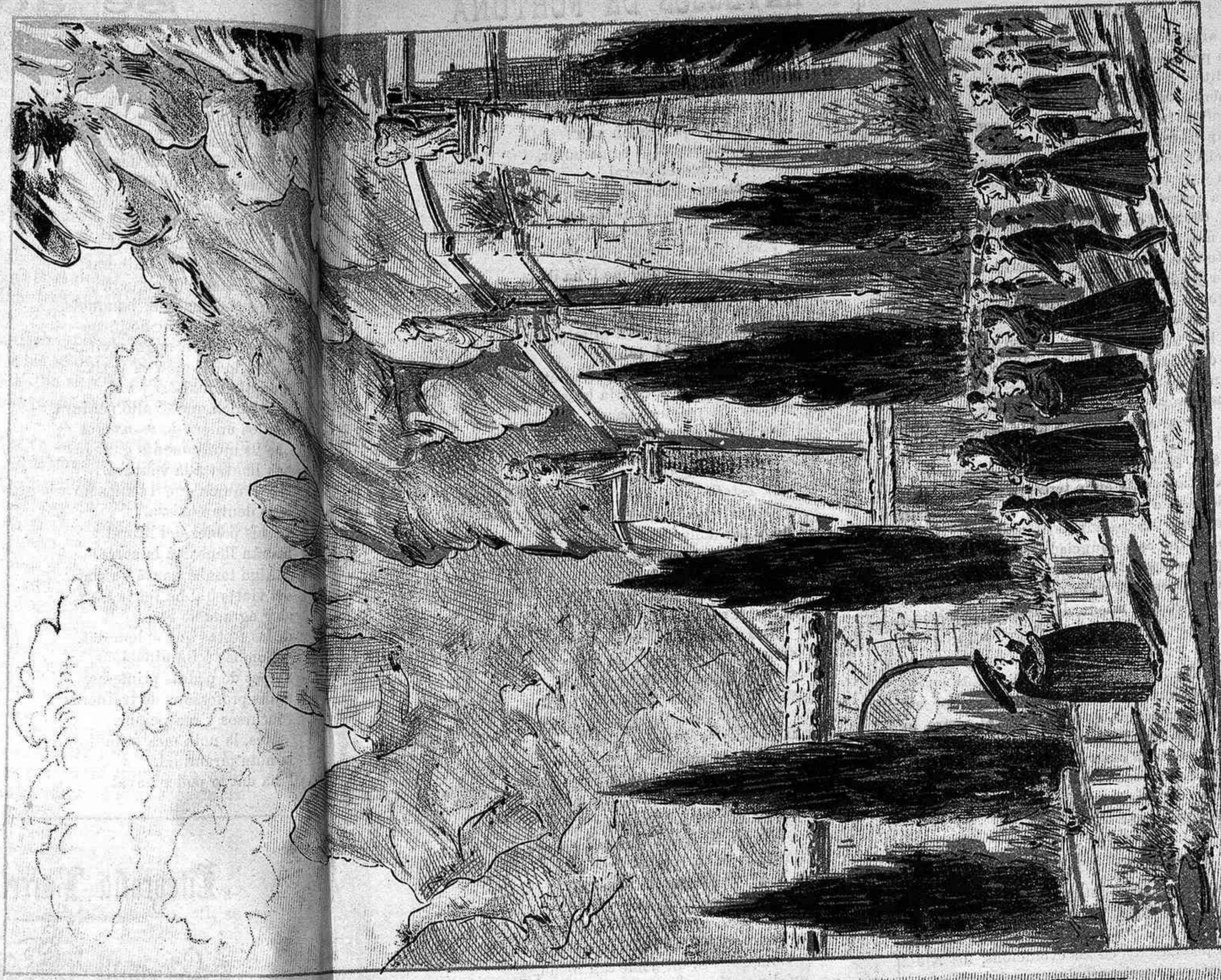
¡El Notassier! ¡Ab la gran victoria y la darroia dels inglesos del Trاسبais!

El Daluio es un farsánt y alló del Coll, mentidotas. Jo hi era á la professó. y no vaig menjar garrofes.

Un concejal. ¡Cosa estranya! d'ensá qu' es aquí en Golfin sempre pateix de migranya.

El dia 8 d' aquest mes pasturant sota uns xiptrés, varem veure á Montserrat molts pastors ab el remat.

TEATROS

NOVETATS

Conforme anunciarem en la setmana passada, ab lo personatge de la protagonista de la ópera *Aida*, debut la triple Srta. Judit d' Altiers, logrant que dita ópera s'igués estrepitosament aplaudida principalment en lo tercer acte, verdader escoll de las artistas, ja que en lo mateix deuen mostrar sas aptituts y las de la Srta. d' Altiers satisfieren als filarmónichs puig veieren mostrars patents de sa bonica y afinada veu y perfecta escola de cant, per lo que logrà uua verdadera ovació en lo famós *duo*.

Tant la Sra. Ceresolí com los Srs. Longobardi y Aragó, liuhiren molt mes sas facultats artísticas, que en las representacions anteriors per lo que obtingueren un triunfo en los actes tercer y quart, distinció que deuen agrahir á la debutant ja que la ópera *Aida* havia obtingut petit éxit.

També en la passada setmana s'ha representat *Gli Ugonotti* en que hi han lograt aplausos la Sra. Gilboni y los senyors Longobardi y Aragó, si bé creyém que es ópera de massa importancia pera los dos primers artistas, puig que á menut han de trencar las notas pera preparar los aguts, á causa de ser mes alta la tessitura de la obra que las de sas facultats.

En *Faust*, la Sra. De Roma se 'ns acabá de revelar lo ser una consumada artista, puig en lo tercer y quart actes hi logrà una ovació, per la maestría ab que cantá y desempenyá la enamorada y després infelís Margarita.

Pera dissapte próxim está anunciada la ópera de Puccini *La Bohème*, que es esperada ab verdadera ansietat, per creurer será felisment interpretada per la Sra. De Roma, donadas las mostrars de son talent declaradas en *Manon* y *Faust*.

GRAN-VIA

La *reprise* de la famosa comedia de mágica *Los polvos de la madre Celestina*, ha servit pera de nou regositjar als aficionats á las trasformacions, gosant de pas al veure lo batalló que dirigeix la simpática batllarina Srta. Monroe, ja que ab sa presencia *anima* hasta als m's ensopits.

Pera avuy estava anunciada la *serata d'onore* de dita artista, que no duptém de lo agassatjada que 's trobará, donadas las justas simpatías que té captadas.

TIVOLI

(CIRCO EQUÈSTRE)

Com á novetats en la passada setmana, hi han hagut lo debut de los Aradis, parella coreogràfica que sigué sumament aplaudida per la flexibilitat y lleugeresa á la vegada que elegancia que posseheixen en sas evolucions; los Aleons, parella atlética que causá verdader assombro sos exercis de forsa per la llimpiesa y facilitat ab que los executá.

Continúa sent la atracció de la companyia la familia Pichel, lo trio Onllaw, y los clowms Raphaele y Polo ab sos gossos calculador y caball liliputiense, respectius.

Com la setmana próxima entrém en la temporada de la tardor, s'anuncian ja las inauguracions de los teatros Romea, Eldorado y Gran-Vía; lo primer ab la companyia cómic-dramática regional, dirigida per los senyors Goula, Capdevila y Soler; lo segón ab una companyia cómic-lírica espanyola pera explotar lo *género chico*, á qual frente hi figuran los Srs. Pinedo, Gil y Nadal y lo tercer ab altra companyia també cómic-lírica de la que 'n forman part las Sras. Rosquella, Alcacer, y Entrena y los Srs. Leon, Recobert, Soucase, Gil (Rafel), Güell y Mendizabal.

La setmana entrant, serém mes extensos.

REVESSOS DE FORTUNA

Coneixia á un perdulari
que, ab tot y se un tros de pá,
arribá á se un propietari
d' aquells que poden aná'.

De las llistas lo van treurer,
tenint dret electoral,
y exclamá, quan ho va veurer:
«sent aixis, votar no 'm cal.»

Li van dá una bofetada,
y va dir: «me crech ditxós,
«perque aquell que me l' ha dada
me 'n podia haber dat dos.»

Va jugá á la lote ía
ab uns que eran molt pillets:
«éll l' apuntació tenia,
y 'ls seus companys, los bitllets.

Varen treurer; mes la bossa
no li va calguer parar,
pus li van dir que una gossa
lo bitllet se 'ls va menjar.

Y per no causar molestias
als estafas, resolut
va di: «l que 's menjan las bestias
no 's pot donar per perdut.»

Va comprar una masía,
y en la guerra dels set anys,
los carlins, de nit y dia,
li feyan mals aberanys.

Mes éll deya: «fan la seva
«fins que 's cansarán de mí;
«peró la terra, que es meva,
«no la tocarán d' aquí.»

Al poch temps d' aquella guerra;
hi va havé' una inundació,
que de tota aquella terra
no ni va quedá un recó.

Pus las plantas li va pendrer,
li va arrencar tot l' arbriu
y, si no ho vaig mal entendre,
fins la terra va aná' al riu.

Y al contemplar la planura
de sorra, roca y tapas,
va exclamar: «Oh! l' escriptura
«no se me l' ha enduda pas!»

Com que era un home tan bloda,
un dia certs *enginyers*,
no trobantli cap moneda,
li varen robá' 'ls papers;

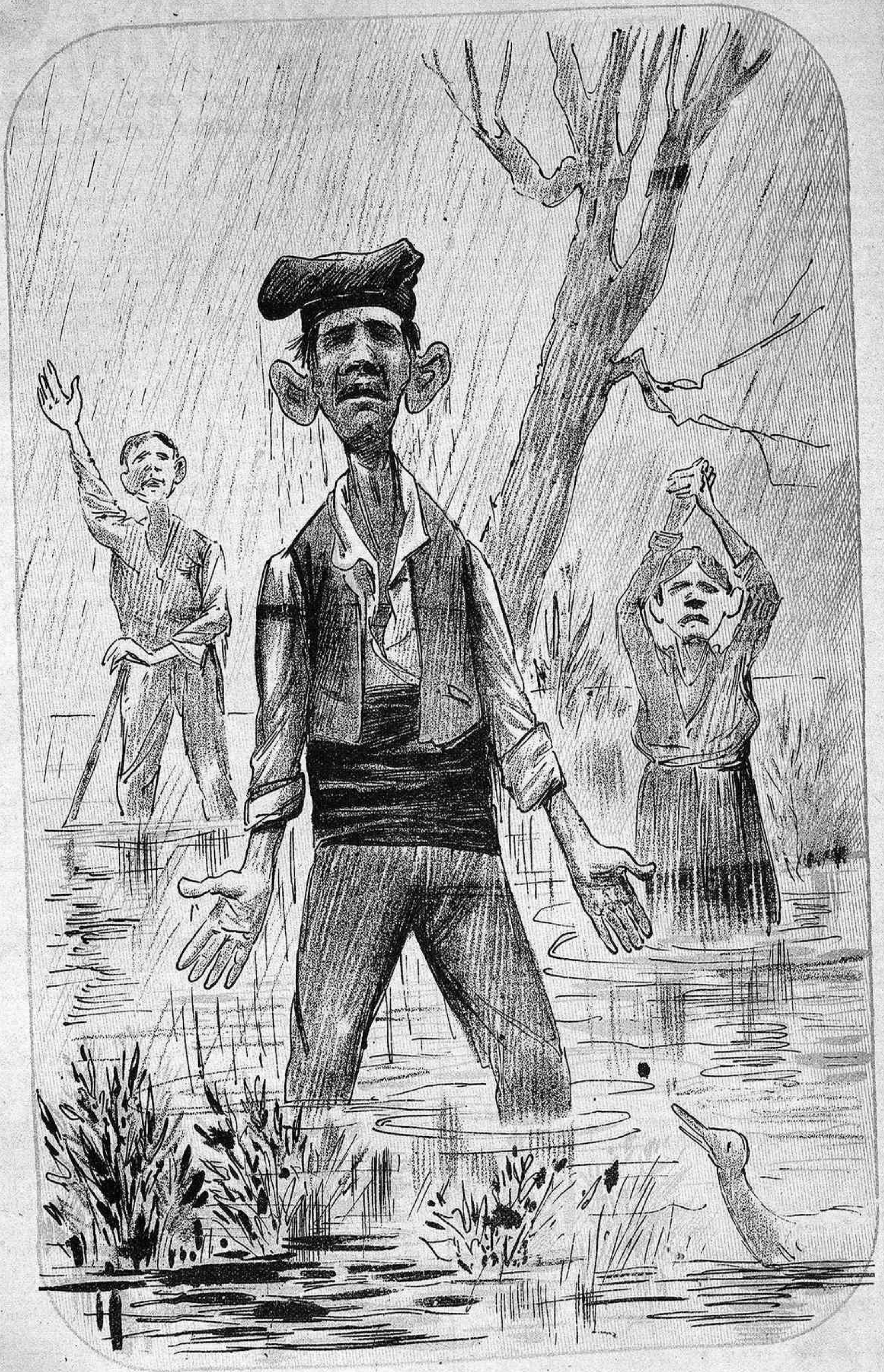
Y digué: «que no intervinga
«lo jutje per fe 'ls patí;
«y que prengan tot quan tinga,
«mentres no 'm prengan á mi.»

Mes si aixi 's tira á l' esquena
tot quant un puga passar,
no 'm fa frenta ja cap pena,
mentres la puga contar.

Y aixis, que rodi la bola
que ja puch di' á quansevol,
que *aquí !l que no s' aconsola*
es ben bé perque no vol.

I. F. F.

LA TOMASA
PREGARIA

—¡Repunxeta! sempre plou!
¡¡Prou aygua, Sant Pere, prou!!

A mos amichs y companys

MENÚ

Lo dia que 'm casaré
los que a n' al convit vindreu
menjareu, si no os sab greu
lo menú que os descriuré.

Plat primé; Estará compost
de petonets y abressadas
fet ab salsas arregladas,
qu' es lo milló del rebost.

Lo segón son mals humors
fets molt bé á la vinagreta
ab alguna picadeta
d' alls, disgustos y de plors.

Lo ercé, será empanada
arreglada ab confitura
feta ab plors de criatura
y ab alguna esgarrapada.

Mitja tronja 'l quart será
burrejada ab mitja figa
feta ab crits de :Malehit siga
la dia que 'm vaig casar.

Lo plat quint, será, senyors,
pera estalviarnos gastos
compost ó fet ab uns trastos
d' aquets que son voladors,
com son cadiras, rásballs,
taulas, armaris, floreros,
testos, sabatas, plomeros,
pintas, gibrells y miralls.

Y l' ultim porque no 's torsi
la costum será servit
ab garrotas y un crit
unánim de: «Vull divorci»

De modo que, finalment
lo *menú* que aqui he descrit
es lo que será servit
lo dia del casament.

I SOLER.

De un discursset del pinxo de la daga:

«*La Marina espanyola ha donat sempre molts mártirs á la Historia, empró encare mes durant la última guerra...*»

¿Pró que ho dius de serio, Francisquet? Perque lo que ha donat la Marina are últimament ha sigut pe 'l morral á tots quants encare creuhen com uns babaus en las glorias espanyolas passadas per aygua sigles ha.

¡Y encare té l' atreviment (per no dir un' altra cosa) de sostenir mes avall del discursset de marras que: *sense marina no pot haverhi á Espanya prosperitat... (al revés te lo digo...)* y que *fará un esfors pera lograrho pero que no sab si ho conseguirá*»

Quan ell no ho sab, es que té la convicció de no lograr res mes que acabar de enfonzar la daga en lo cor del pais desenganyat ja massa de la xerramenta y poca latxa dels que 'l fan passar per manso... sense serho.

L' entusiasme del pinxo per la Marina deu ser á conseqüencia d' haver arribat la famosa esquadra *geraldina* sens' novetat y ab bon rumbo á *Estaca* de no sé ahont, quedant allí estacada fins que l' Almirantatge disposá que continués explorant 'ls mars del Nort en busca del *polo...* negatiu de la opinió pública.

Més ens extendriam d' *Estaca* cap enllá, si no tinguessim pó d' algún cop d' *estaca*.

Apa, ¡Felis viatje!

L' arribada d' en Romero Robledo á Madrid dias endarrera que arribá de fora sigué un verdader aconteixement.

Un potpourri politich de representacions de tots 'ls partits... i artits pe 'l mitj, varen aná á rebre al home mes conseqüent... en las inconseqüencias que hem tingut la ort de mautenir á la menjadora d' ensá qu' aném també.

Els viscas á la Democracia y á la Llibertat s gueren l *clou* de la manifestació, cridant l' atenció que s' hi barrejés entre 'ls entusiastas per l' home de la *barra* gent de posició que han fet mes mal á la Llibertat y á la Democracia que una pedregada seca.

Quan hem arribat al extrém de no tenirli p' á las dents de 'n Romero, es senyal de que estém mastegats y pahis y fets una verdadera bola.

Que es la *bola* que tots tenim á n' aqueixa bona fé que 'ns ha de acabar de fer abismar en lo sot de las baixesas mes indignas d' un poble que ha de torná á posar confiança en qui ha sigut un dels princip 'ls causants de sa perdició.

Romero y Catalunya es vinagre y oli; no poden lligar, per mes que s' ho proposin tots 'ls Vilaltas y 'ls Vilabaixas de's Romerals haguts y per haver.

Lo gall d' Antequera va ser fet abast en lo Teatro Principal anys endarrera, al crit de

¡Quina barra!

Y fet al ast ens lo varem menja y encare no l' hem pogut pahir.

La proposició de Rússia respecte a la evacuació de Xina sembla que serà retirada en vista de que totes las potencies son contrarias a anarse'n.

Això 'ns fa recordar aquell cuento de la cassola ab un sol tall a la taula voltada d'una colla de desmenjats que esperavan que s'apagués lo llum pera ficarhi la mà y endurse'l.

Com que a la Xina 's veu que es qüestió d'apagá 'l llum y voldria apagarlo Rússia, pró que s'aixequin de taula antes 'ls demés comensals que son las demés potencies, ningú 's vol moure de la cadira porque 'l tall es de arrán de cuixa.

Veyám qui se 'l cruspirá.

Are 's parla del *Llibre groch* sobre los assumptos de Xina Jo, tant als uns com 'ls altres, 'ls posaria en lo *Llibre vert*.

Perque del primer al darrer tots son de cap d'esquila per l'atraco.

Que d'aixó se'n diu atracar Imperis.

✱

Alló de que Madrit hagués de ser la importadora de la pesta, no 's podia consentir de cap manera.

Per aquet motiu no s'ha parat fins deixar demostrat oficialment que 'l cas sospitós ocorregut a la via de fer i'os dias endarrera era de cólera, si, pero esporádich.

Com si diguessim de cólera inofensiu y gens perillós, en care que matés com un cólera rabiós.

Are ja están mes tranquilisats 'ls madrilenys, y, per acabarho de corroborar, lo quefe del Laboratori municipal va fer com qui enviés al Gabinet Micrográfic las dejeccions del presunt apestat que 's guardarán com reliquias pera son exámen pendent y pudent.

Acabat l'análisis lo dictamen que s'extengui quedarà ben arxivat en un lloch ben reservat.

✱

La crisi industrial de... la Xina; preocupa d'alló mes a «El Correo» afirmant que la qüestió es molt enredada (¡ja ho sabiam!) y que no hi trova solució...

Nosaltres prou la trovariam y depressa.

Exposa la conveniencia de garantir la llibertat dels obrers xinos y dels patrons aliats pera las contractacions, porque (diu) igualment son dignes de respecte 'ls uns que 'ls altres.

Aixuguis la suor, senyor *Correo*.

Lo que diu vosté de la crissis industrial de... la Xina s'ha dit trenta mil vegadas y si no sab dir res mes, plegui.

Vosté 'ns posa 'ls dits a la boca per'que aboquem y s'ha tallat.

Perque nosaltres... ¡com si vinguessim de la Xina!

✱

Segueix la ratxa de las *cojidas*.

Aquestas *Arenas* me sembla que colgarán aviat l'espectacle nacional, mentres tinguém la sort que vagin encolmantnos aquets *espasas* que semblan la de *Bernardo*.

Aixis sia.

✱

Tot lo que diu 'n *Sil* fet a la *vela* respira un patriotisme y una abnegació sublims que escapan a tota ponderació

Es un home que no 'ns 'l mereixém.

L'altra dia 'ns va fer sapiguer pera nostra satisfacció y govern, que 'ls barcos que 's construheixen al Arsenal de la Graña s'acabarán de fer per compte del Estat.

¿Donchs, per compte de qui?

Lo que succeheix es lo següent: quan tracta de cobrar lo Govern diu:—L'Estat soch jo;—quan ha de pagar ens diu:—L'Estat sou vosaltres.—

De manera que 'ls barcos de referencia, pe'l compte que li te al Govern, ens 'ls carregará en compte.

Es l'etern compte corrent d'aquest pais.

✱

Dissapte passat en la propietat del ex-alcalde de Sant Climent del Llobregat D. Baldomero Maymó, s'hi celebrá una festa intima pera celebrar ab una arrossada de ca 'l ample la millora de nostre estimat redactor *Pepet del Carril*, puig ja comensa a teni 'l peu a puesto que se li havia girat a Reus (com saben nostres lectors, a consecuencia d'aquella *corrida* de tres setmanas endarrera quan se vá alsá 'l *somatent*).

Alli 's reuniren las familias dels organissadors de la festa ab la del interessat, regnant entre 'ls comensals la major animació, fent vots pera que la curació del pacient siga radical en breu temps y no hagi d'aná ab crossas, ¡Deu nos en guard!

No hi va haver brindis, ni 's va *segar* res.

La senyoreta Vila, que té una memoria prodigiosa, recitá admirablement la preciosa poesia «Lo Gayter del Llobregat» y l'aplaudí monólech premiat, original de 'n Barbany «¡Si senyors!» que li valgué una ovació fan i iar.

De regres a Viladecans y Gavá no sabem ni volém saber si 's varen cantar ó no «Els ... d'aixó, porque no d'alló»

A las 9 de la nit arrivá la nombrosa comitiva a nostra ciutat, guardant grat recort de la diada durant la qual 's respiraren ayres molt d'*aixonsas*, predominant durant lo viatge en ferro-carril la nota ben d'*allonsas*.

¡Com que tots 'ls de la colla eran del terrós!

✱

Desde aquestas columnas LA TOMASA envia son pesam a la familia del malhaurat Adolf Rodrigo, cumplint ab gust un deber de companyerisme ja que era corresponsal d'algun diari d'aquesta capital. R. E. P.

✱

Lo Col·legi de Sant Sebastian va refusar per majoria de vots la proposició del d'aquesta ciutat, de la qual se'n vá parlar tant fá poch temps.

Además acordaren gestionar, si precis fos, prop del Govern que tal proposició no passi de idem.

Molt 'ns plauria sapiguer quina mena d'advocats dominan en lo Col·legi aquell tant escrupulós y delicat.

Per mes que... ja 's comprén: com que aqueila població t'el privilegi de ser lo Madrit d'estiu, deuen ser advocats-corresponsals de la Cort.

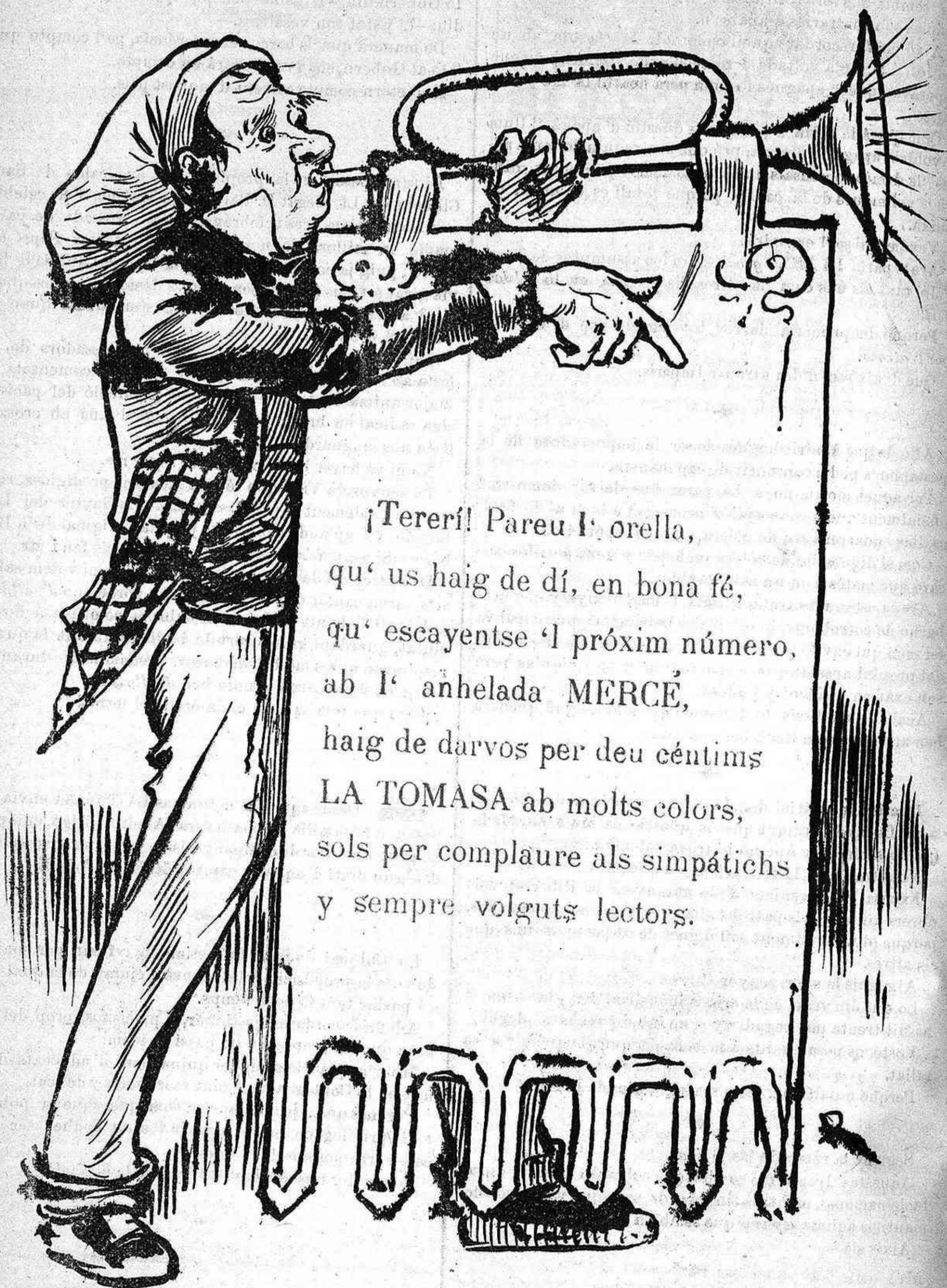
Comsi diguessim a llocuts de secá de la Nació,

✱

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

¡Tererí! Pareu l'orella,
qu' us haig de dí, en bona fé,
qu' escayentse 'l próxim número,
ab l' anhelada **MERCÉ**,
haig de darvos per deu céntims
LA TOMASA ab molts colors,
sols per complaure als simpátichs
y sempre volguts lectors.